

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

נ' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

עפ"ת 11-11-17821

בפני כב' השופט

מערער

ע"י ב"כ עו"ד

נגד

מדינת ישראל

משיבה

ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז מרכז

פסק דין

רקע, הברעת הדין וגזר הדין של בית משפט קמא

1. לפניי ערעור על פסק דינו של בית המשפט לתעבורה ברמלה (כב' השופטת ז"ל) מיום שניתן בתיקים פל 233/08, פל 314/08 ו-פל 105/08.
2. בפסק הדין הרשיע בית המשפט את המערער בעבירות שיוחסו לו בשלושת כתבי האישום, אשר כללו 4 אישומים של נהיגה בשכרות, לפי סעיף 362(3) לפקודת התעבורה (נוסח חדש) (להלן: "פקודת התעבורה").
3. לפי אותם כתבי אישום ואישומים נמצא המערער ב-4 מועדים שונים, הראשון שבהם ב- , והאחרון שבהם ביום , כשהוא נוהג ברכב, ובבדיקת שתן שמסר נתגלו ממצאים המעידים על שימוש בסם מסוג קנאביס.
4. בהכרעת הדין קבע בית המשפט כי משהוכיחה התביעה שבגופו של המערער נמצא סם מסוכן, עמדה בנטל ההוכחה ואין היא צריכה להוכיח השפעת הסם על הנהיגה. יתרה מכך, מעדותו של ד"ר גופר מטעם התביעה עולה כי המערער היה תחת השפעת הסם במהלך הנהיגה.
- בית המשפט דחה את טענת המערער כי בדיקות השתן אינן קבילות כראיה, וזאת שכן המערער מסר אותן מרצונו החופשי, ולאחר שהתקיים לגביו חשד סביר.
- בית המשפט דחה גם את הטענה כי על התביעה להוכיח יסוד נפשי, דהיינו כי המערער מודע לכך שיש בגופו תוצרי חילוף של סם מסוכן.
- בית המשפט דחה את טענות המערער לפגמים בשרשרת הראיות וקבע כי לא נמצא פגם מהותי בשרשרת העברת דגימות בדיקות השתן, ולא התעורר כל ספק שמא לא מדובר בדגימות שמסר המערער.
- בית המשפט קבע גם המערער עשה שימוש בסם על בסיס יומיומי או שבועי, באופן ששלל את יכולת הנהיגה שלו בבטחה מלאה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

נ' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

עפ"ת 11-11-17821

5. בגזר הדין החליט בית המשפט כי יש ממש בדרישת התביעה להטיל על המערער עונש מאסר בפועל, על מנת שלא יהווה סיכון לעצמו ולציבור המשתמשים בדרך, כשהוא מעשן סמים ולאחר מכן נוהג, כאשר מדובר ב-4 מקרים בתאריכים שונים, המערער ניהל משפט ממושך, שירות המבחן נמנע מהמלצה וציין כי "לא פחת הסיכון מהתנהגות בעייתית חוזרת", ולמערער עבר תעבורתי ופלילי מכביד.
- לבסוף, לאחר התלבטות, ובהתחשב בכך שהעבירות בוצעו כ-4 שנים לפני פסק הדין ומאז לא היו למערער הרשעות דוגמת אלו בהן הורשע, החליט בית המשפט שלא לגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל, שכן ניתן להשיג את מטרת הענישה בהחמרת רכיבי הענישה האחרים.
- בית המשפט גזר, אפוא, על הנאשם מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודש, פסל אותו מלהחזיק רשיון נהיגה משך 6 שנים, וחייב אותו לשלם קנס בסך 10,000 ₪ ולחתום על התחייבות בסך 10,000 ₪.

נימוקי הערעור

6. אמנם, לפי סעיף 64ב(2) לפקודת התעבורה קיימת חזקה כי מי שבגופו נמצא סם מסוכן או תוצרי חילוף חומרים של סם מסוכן הוא שיכור, אלא שמדובר בחזקה הניתנת לסתירה, ובעניינו הביא המערער די ראיות על מנת לסתור חזקה זו.
7. בדיקות השתן שנמסרו על ידי המערער אינן קבילות כראיה בשל מספר טעמים:
- א. לא התקיים חשד סביר כי המערער הוא שיכור ולפיכך לא קמה סמכות לשוטרי לדרוש בדיקת שתן.
- ב. לא ניתן ולא תועד הסבר שניתן למערער בדבר מטרת בדיקת השתן, בקשת הסכמתו לנטילת הדגימה, והסבר בדבר המשמעות המשפטית של סירוב להיבדק.
- אין די בהסכמה עצמה, מקום בו לא קדם לה ההסבר הנדרש לפי הפקודה, שכן אין מדובר במקרה זה בהסכמה מדעת.
- ג. בחלק מהבדיקות לא נשמרה השרשרת הראייתית המבטיחה כי השתן שנלקח מהמערער הוא זה שנבדק במעבדה.
8. עבירת נהיגה בשכרות היא עבירה הדורשת מחשבה פלילית, ואינה עבירה של אחריות קפידה. בעניינו לא הוכחה המחשבה הפלילית הנדרשת להרשעה.
9. בית המשפט החמיר במרכיבי הענישה של הפסילה בפועל ושל הקנס. ראוי היה כי עונש הפסילה יהיה קצר יותר, שכן יש להתייחס לכל ארבעת האירועים שהתרחשו משך תקופה קצרה, כאל אירוע אחד.
- הקנס שהוטל מכביד, במיוחד על המערער, שעקב פסילת רשיון הנהיגה אינו עובד ומתפרנס מקצבה של המוסד לביטוח לאומי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

נ' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

עפ"ת 11-11-17821

דיון והכרעה

האם החזקה שבסעיף 64ב(2) לפקודת התעבורה ניתנת לסתירה, ואם כן, האם נסתרה חזקה זו

10. סעיף 64ב(א) לפקודת התעבורה מגדיר מיהו "שיכור" וקובע 4 חלופות לכך. החלופה שבסעיף 64ב(א)(2) היא "מי שבגופו מצוי סם מסוכן או תוצרי חילוף חומרים של סם מסוכן".

11. כפי שנקבע בעניין ע"פ 8250-02-08 **סובינסקי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 29.12.08), הרי במצב המשפטי שלפני תיקון 72 לפקודת התעבורה בשנת תשס"ו (2005), כדי להרשיע אדם בעבירה לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה, היה נדרש להוכיח כי הוא נהג כשהוא נתון תחת השפעתו של סם מסוכן (רי' הגדרת "שיכור" בסעיף 64ב(א) לפקודת התעבורה, בנוסחו שלפני התיקון). מטרת התיקון הייתה להקל על הוכחת העבירה של נהיגה בשכרות, לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה. ככל שהשכרות נובעת משימוש בסם, להבדיל מאלכוהול, די יהיה לשם כך בהוכחה האובייקטיבית של עצם הימצאות הסם או תוצרי חילוף החומרים של הסם בגופו של הנהג, בלא צורך להוכיח כי הנהג היה מושפע מהשימוש מהסם בעת נהיגתו (ראו דברי הסבר בהצעות חוק 154, מיום א' שבט תשס"ה, עמ' 518).

12. הימצאות הסם המסוכן או תוצרי חילוף החומרים של הסם המסוכן בגופו של הנהג, מקימה אכן את החזקה כי הנהג הוא שיכור. עדיין, אין מדובר בחזקה חלוטה, אלא בחזקה הניתנת לסתירה, דהיינו, נאשם שחזקה זו פועלת לחובתו, רשאי להביא ראיות שיש בהן כדי לסתור חזקה זו [רי' רע"פ 1223/11 **ששון נ' מ"י** (פורסם בנבו, 3.4.11); עפ"ת (מרכז) 23854-12-10 **אריב נ' מ"י** (פורסם בנבו, 9(3.4.11)].

13. המערער טוען כי הצליח לסתור את החזקה הנזכרת לעיל. לדבריו, מומחה התביעה, ד"ר , אישר כי השפעת סם יכולה להימשך במקרה קיצוני 24 שעות ולרוב נמשכת מספר שעות, ואילו תוצרי החילוף של הסם יכולים להתגלות בבדיקה אפילו שבועיים לאחר מכן. לפיכך, יכול להיווצר מצב בו אדם שהשתמש בסם יישאר "שיכור" זמן רב, לאחר שברור כי השפעת הסם חלפה. המערער אינו מתעלם מדברי ד"ר כי הכמויות שנמצאו אצל המערער מעידות על שימוש כרוני ולכן סביר שהסם השפיע על הנהיגה, אך טוען כי ד"ר גופר לא היה מוכן לכמת באחוזים דברים אלה ולומר כי הדבר מעבר לספק סביר. המערער מוסיף וטוען כי המסקנה מדברי ד"ר היא כי **סביר** שהמערער היה תחת השפעת סמים, וכי מדובר בממצא שאינו מספיק להרשעה במשפט פלילי.

המערער טוען כי אל מול דברים אלה היה על בית המשפט להתייחס לכך שבכל ארבעת המקרים נהיגתו של המערער היתה תקינה למן הרגע בו הבחינו בו השוטרים ועד שנעצר לבדיקה, וכי בדיקות המאפיינים שנערכו למערער היו תקינות במרבית המקרים או לא חד משמעיות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

נ' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

עפ"ת 11-11-17821

המסקנה שיש להסיק לדברי המערער מהאמור לעיל היא, כי עמד בנטל ההוכחה והבאת הראיות וסתר את החזקה האמורה בפקודת התעבורה.

14. לאחר שבחנתי טענותיו אלה של המערער הגעתי למסקנה כי אין לקבלן.

בהשלמה מיום לחוות הדעת שלו ציין ד"ר , כי בהתחשב בתוצאות שהתגלו בבדיקות השתן של הנבדק לגבי תוצרי חילוף החומרים של קנאביס וריכוז הקריאטינין בשתן, המערער השתמש בכמויות סם העולות פי עשרה ויותר ממשמש מזדמן, וכי לפיכך, סביר להניח כי מדובר במשתמש כרוני העושה שימוש יום יומי במספר ג'וינטים של קנאביס. משתמש כרוני נמצא תחת השפעה קבועה של סם.

ד"ר . מציין אפשרות נוספת שאינה נראית בעיניו סבירה כי המערער עשה בארבעת המקרים שימושים חד פעמיים בכמות גדולה מאד שנעשו בכל פעם סמוך לאירוע בו נעצר ונלקחה ממנו בדיקת שתן, ולדבריו, גם במקרה זה סביר מאד להניח שהמערער היה תחת השפעה בשל הריכוזים הגבוהים שנתגלו בשתן. בחקירתו לא חזר בו ד"ר מהאמור לעיל. הוא ציין את המובן מאליו כי גם בשימוש בכמות גדולה של קנביס ההשפעה צריכה לפוג בשלב מסוים, אך לא נעשו מחקרים כמה זמן לוקחת ההשפעה, אף כי סביר מאד שבריכוזים שנמדדו אצל המערער החומר הפעיל עדיין ישנו וההשפעה נשארת, גם אם אינו יכול לכמת זאת באחוזים. איני מייחס משמעות יתרה לאי כימות האחוזים על ידי ד"ר , שכן ד"ר קבע בסבירות גבוהה שמדובר במשמש כרוני בנמצא כל הזמן תחת השפעה, והאפשרות האחרת של שימוש חד פעמי במספר רב של ג'וינטים נראתה בעיניו פחות סבירה, אף שגם בה ציין כי סביר מאד שהמערער נמצא תחת השפעה.

יש לזכור כי נושא השפעת הסם אינו מה שהיה על המשיבה להוכיח, אך הדברים מובאים בשל טענתו של המערער כי סתר את חזקת "השכרות" וכי סתירה זו מתבטאת בכך שהוכיח כי לא נמצא בזמנים הרלבנטיים תחת השפעת סם.

נוכח דברי ד"ר . כפי שהובאו לעיל, והמשמעות הרבה שיש לייחס להם לעניין ההשפעה, אין בטענת המערער בדבר תקינות הנהיגה ובדיקות המאפיינים (שלא כולן היו תקינות לחלוטין) כדי לסתור את החזקה שזכרה לעיל. על המשיבה לא היה להוכיח כי המערער נהג תחת השפעת סמים, שהרי לצורך זה נועד תיקון 72 לפקודת התעבורה הקובע חזקת שכרות כשנמצא בגוף הנהג סם או תוצרי חילוף חומרים של הסם. גם דברי ד"ר בדבר ההשפעה לא אמורים להוכיח מעבר לספק סביר כי המערער נמצא תחת השפעת הסם, אך די היה בהם כדי להראות כי סבירות גבוהה קיימת לכך שהמערער נמצא תחת השפעת סם מסוכן בעת נהיגתו, כשאין בראיות המערער כדי להפוך את הקערה על פיה ולהוכיח ולו בסבירות העולה על 50% כי לא נמצא תחת השפעת סם כאמור.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ת 17821-11-11 נ' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

עוד יצויין כי מומחה ההגנה, ד"ר ורטניק, אשר את דברי ד" ר כי הכמויות שנמצאו
בבדיקות השתן של המערער מעידות על שימוש כרוני יום יומי בחשיש, וגם אישר את
האמור במחקר מארה"ב כי למשתמשים כרוניים יש בעיה קשה ספציפית בנהיגה.

15. נוכח האמור לעיל אני קובע כי המערער לא סתר את חזקת "השכרות" הנובעת מהימצאות
תוצרי חילוף חומרים בריכוז גבוה של סם מסוכן.

קיום או אי קיום חשד סביר

16. לפי סעיף 64ב(ב) לפקודת התעבורה רשאי שוטר לדרוש מנוהג רכב, שיש לשוטר חשד סביר
כי הוא שיכור, לתת לו דגימת שתן.

17. קיומו של חשד סביר נבחן בכל מקרה בנפרד ובהתבסס על נסיבותיו של אותו מקרה.

כך, ברע"פ 10141/09 בן חיים נ' מ"י (פורסם בנבו, 6.3.12) נקבע לעניין חשד סביר המקום
זכות חיפוש לשוטר ללא צו שיפוטי כך:

"מבחן החשד הסביר הוא בעיקרו מבחן אובייקטיבי שבו נדרש בית המשפט
להעריך את סבירות שיקול דעתו של השוטר שערך את החיפוש לשם הכרעה
בשאלת חוקיות החיפוש. יחד עם זאת, התנאים שבהם יתקיים חשד סביר
המצדיק עריכת חיפוש ללא צו שיפוטי אינם ניתנים מטבע הדברים להגדרה
ממצה וחד-משמעית. יישומו של מבחן זה מבוסס על נסיבותיו הפרטניות של
כל מקרה ומקרה, על המידע שהיה בידי השוטר בעת עריכת החיפוש ואף על
ניסיונו ושיקול דעתו המקצועיים של השוטר שערך את החיפוש".

ובבג"צ 465/75 דגני נ' שר המשטרה, פ"ד (ל) 1, 337, 351, 352 (1975) אשר דן בסמכות מעצר
בשל חשד סביר לביצוע פשע, נקבע כך:

"..... השוטר שוקל את כלל הנסיבות והעובדות בפניו, הן אלה המחשידות והן
אלה הפוטרות את החשוד מזיקה לעבירה, ואם מצטיירת בעיניו תמונה לאורה
היה אדם בר-דעת רגיל, מגבש חשד, הרי נוצר בכך יסוד סביר לחשדו והוא
רשאי לעצור את החשוד, אם הנסיבות מחייבות נקיטת צעד זה. תמציתו של
האמור לעיל היא כי אמונה סבירה באשמתו של פלוני היא סיבה מספקת
להפעלת סמכויותיו של השוטר: יודגש עם זאת, שאם כי ידיעתו של השוטר
איננה חייבת להיות אבסולוטית, ... עליו לפעול בדרך הגיונית וזהירה ועל-כן
חשד שהוא בגדר ניחוש גרידא - ואשר אינו מסתייע בעובדות, נסיבות או מידע
אמין - אינו מספיק לצורך זה.....מה הנתונים עליהם יכול השוטר לבסס
חשדו: יכול הוא לפעול על-פי מגוון של נתונים ועובדות שהגיעו לידיעתו
במישרין, החל מן ההסתכלות הישירה על האירוע, וכלה בהבחנה באחד

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ת 17821-11-11 נ' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

מחושיו האחרים (כגון הרחת ריח של אופיום או חשיש); יכול גם שהחשד של
השוטר יתבסס על טענותיו של צד שלישי, היינו אין הכרח שהחשדות היו
תולדה של עובדות אותן חזה במו עיניו או חש בחושיו במישורין. הוא הדין לגבי
דיווח או פניה של שוטר אחר, אשר על בסיסם מפעיל השוטר את סמכות
המעצר...".

18. מבחינת המקרים נשוא כתבי האישום עולה כי בכולם התקיים החשד הסביר הנדרש לצורך
דרישת מתן דגימת השתן.

באירוע מיום : נמצאה ברכבו של המערער מבחנה לעישון סם מתחת לכסא של
המושב ליד הנהג, והמערער אישר כי מדובר במבחנה שלו וכי הוא מעשן "כייף".

באירוע מיום : נצפה המערער יוצא עם רכבו ממקום המוכר כתחנת סמים,
והמערער אישר כי הוא מעשן כייף (חשיש) מידי פעם גיוינט פה גיוינט שם. נבדק גם רישומו
הפלילי והתגלה כי קיים רישום פלילי בעבירות סמים. כמו כן, התנהגותו של המערער
הייתה עליזה והוא דיבר ללא הפסקה, מאפיין אופייני לשימוש בסמים. אציין כי איני מקבל
את טענת ב"כ המערער כי העובדה שבדיקת המאפיינים נעשתה מספר דקות לאחר מתן
דגימת השתן שוללת את ההסתמכות על מאפיין זה, שכן לצורך אבחנה במאפיין זה של
התנהגות עליזה ודיבור ללא הפסקה, אין צורך להמתין לבדיקת מאפיינים והדבר גלוי לעין
עוד קודם לכן.

באירוע מיום : הבחינו השוטרים ברכבו של המערער הנעצר ליד בית משפחה המוכר
כתחנת סמים, וכי הנהג יוצא ממנו וחוזר כעבור מספר דקות, ולאחר מכן הרכב החל
בתנועה ונעמד מספר דקות ליד אותו בית. לאחר שהחל הרכב שוב בתנועה נעצר על ידי
השוטרים. המערער היה מוכר גם לשוטר שמעון כהן ממעצרו הקודם ביום : אף
כאן אישר המערער כי הוא משתמש בסם מסוג חשיש. בבדיקת מאפיינים צוין כי התנהגותו
של המערער רדומה, עיניו מבריקות וכי חזר על כל מילה מספר פעמים. אף כאן איני מייחס
חשיבות לכך שבדיקת המאפיינים בוצעה לאחר מתן דגימת השתן, שכן מדובר בהתנהגות
חיצונית הניתנת לצפייה עוד לפני בדיקת המאפיינים.

באירוע מיום : נצפה רכבו של המערער כשהוא יוצא מפרדס שניר, מקום המוכר
כתחנת סמים, ואף כאן היה זה השוטר שמעון כהן שזיהה את המערער מהאירועים
הקודמים. אף כאן אמר המערער כי הוא מעשן מדי פעם גיוינט של חשיש. בבדיקת
מאפיינים צוין כי עיניו אדומות וכי החטיא הבאת אצבע יד שמאל לאף בעינים עצומות.

19. בכלל הנסיבות הנזכרות לעיל, ואף אם נהיגתו של המערער לא נצפתה כבלתי תקינה, קם
החשד הסביר לכך שהמערער נוהג כשהוא "שיכור" כהגדרתו בפקודת התעבורה. הדבר נובע
מכך ששלוש פעמים נצפה המערער כשהוא יוצא עם רכבו ממקום המוכר כתחנת סמים, כי
בכל הפעמים הודה המערער בכך שהוא מעשן סמים, כי באחת הפעמים נמצאה ברכבו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

נ' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

עפ"ת 17821-11-11

מבחנה לעישון סם והודה כי היא שלו, וכי 3- מתוך 4 בדיקות של מאפייני נהיגה בשכרות התגלו סימנים המחשידים בכך.

אציין עוד כי לטעמי, גם אם החשו היה יציאת המערער ממקום המוכר כתחנת סמים, די היה בכך כדי להקים את החשד הסביר לצורך דרישת נטילת דגימת שתן. יש לאבחן זאת מהמקרה שהובא על ידי ב"כ המערער ואשר נדון בת"פ (שלום ת"א) 6585/06 מ"י נ' גואטה (פורסם בנבו, 10.5.09), שכן שם נערך חיפוש על הנאשם בקרן רחובות ראשי בתל אביב (קינג גיורג' פינת בן ציון) שם נמצא גם מועדון שנתפסו בו בעבר סמים, בלא שהיה קישור כלשהו של הנאשם לאותו מועדון, ואף ללא תלות להימצאותו באותו מועדון, להבדיל מענייניו בו נצפה המערער יוצא מתחנת סמים מוכרת במתחם סגור (פרדס שניר).

20. אשר על כן נדחית טענת המערער להיעדר החשד הסביר הנדרש לצורך דרישת מתן דגימת השתן.

הטענה בדבר אי מתן הסבר לגבי בדיקת השתן והעדר הסכמה מדעת

21. אין מחלוקת כי דגימות השתן הנדונות ניתנו בהסכמתו של המערער, אלא שטענתו היא כי לא ניתן לו ההסבר הדרוש ולכן הסכמת המערער לא הייתה הסכמה מדעת, כי לא נערך דו"ח בעניין זה וכי לא נמסר העתק הדו"ח למערער.

22. סעיף 64ב (ב) לפקודת התעבורה קובע כי שוטר הדורש מתן דגימת שתן יודיע לנוהג הרכב מטרת נטילת הדגימה, יבקש הסכמתו ויסביר לו את המשמעות המשפטית של הסירוב לתת דגימה.

סעיף 64ג לפקודת התעבורה קובע כי נוטל דגימת השתן ירשום בסיום הנטילה דין וחשבון אודות נסיבות הנטילה, אשר יכלול את הפרטים הנוכחים שם, וימסור העתק הדו"ח לאדם ממנו ניטלה הדגימה.

23. באשר לאירוע הראשון מיום צוין במפורש בדו"ח הפעולה של רס"ר אלדבאח יעקב כי לאחר שנתפסה ברכבו של המערער מבחנה לעישון סם והמערער הודה כי היא שלו וכי הוא מעשן "כייף" לפעמים, נתבקש לתת דגימה של שתן ו/או דם וסירב, וכי אז הוסבר לו כי אם לא יתן דם ו/או שתן, אזי ייחשב לפי החוק כמי שנוהג תחת השפעת סם ורישיון הנהיגה שלו ייפסל לשנתיים. יש לראות בכך מתן ההסבר הדרוש לפי סעיף 64ב (ב) לפקודת התעבורה. אציין כי העד נחקר ולא נשאל דבר בעניין זה.

24. באירוע השני מיום צוין בדו"ח הפעולה של השוטר שמעון כהן (ת/1) כי לאחר שהמערער הודה בעישון חשיש מפעם לפעם, הוא מעוכב למתן בדיקת שתן/דם בחשד לנהיגה תחת השפעת סמים, וכי לאחר מכן נתן המערער שתן מרצונו. בהודעת המערער במשטרה באותו יום (ת/7) אישר המערער כי בפעם הראשונה () לא היה מוכן לתת שתן, אך

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

נ' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

עפ"ת 11-11-17821

- 1 לאחר מכן התרצה, וכי בפעם השנייה () , נתן שתן מרצונו הטוב, דבר המתיישב עם
2 גרסאות השוטרים. אף כאן איני רואה בעייתיות במתן ההסבר, ואם עולה כי לא נמסרה
3 למערער המשמעות המשפטית של הסירוב לתת דגימה, הרי רק 11 יום קודם לכן הוסברה לו
4 היטב משמעות הסירוב, דהיינו ידע על כך היטב, וממילא הסכים מרצונו הטוב לתת את
5 הדגימה. אין ספק כי בשני המקרים ניתן הסבר מספק והסכמת המערער הייתה הסכמה
6 מדעת.
7
8 25. גם בשני האירועים הנוספים שאירעו לאחר תקופה קצרה (בחודשים נובמבר 2007 וינואר
9 2008) חזר על עצמו התרחיש הנ"ל בו נדרש המערער לתת דגימת שתן ומסכים. מעדויות
10 השוטרים עלה כי היה ידוע כי נעצר בעבר ומסר דגימות שתן, ולא הוסברה לו משמעות
11 הסירוב נוכח ההסכמה. אין לומר כי הסכמתו של המערער באירועים הנוספים למתן דגימת
12 השתן לא הייתה הסכמה מדעת, שכן כבר נמסרו לו והוסברו לו באירוע קודם, זמן לא רב
13 קודם לכן, בנסיבות דומות, כל ההסברים הנדרשים.
14
15 26. באשר לדין וחשבון לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה, בכל המקרים נכתב דו"ח שכותרתו
16 "תעודת עובד ציבור לקיחת שתן לצורך בדיקת סמים". באותו דו"ח צוינו פרטיו המלאים
17 של המערער, התאריך, השעה והמקום בו ניטלה הדגימה וכי ניטלה בנוכחות הנוטל, ושמו
18 ודרגתו של הנוטל. מהלך הניטלה צוין אף הוא. יצוין כי הנסיבות שהביאו לנטילת הדגימה
19 נזכרות בדוחות הפעולה, בדו"ח העיכוב, ובטופס בדיקת המאפיינים, כך שככל שיש צורך
20 במילוי, הרי הטפסים האחרים השלימו את הנדרש.
21
22 27. באשר לטענה בדבר אי מסירת הדו"ח למערער, יצוין כי נושא זה כלל לא נזכר בעדויות בבית
23 המשפט. המערער לא נשאל על כך ואף לא השוטרים, ובהעדר ראיות בעניין זה, אין להגיע
24 למסקנה כי הדו"ח לא נמסר. איני סבור גם כי אי מסירת הדו"ח, ככל שלא נמסר, מביאה
25 לתוצאה של אי קבילות הבדיקה. הגם שאי מסירת דו"ח איננה התנהלות תקינה, הרי
26 מדובר בתוצאה מרחיקת לכת של פסילת ראייה חפצית, ואין לכך מקום.
27
28 28. יצוין עוד כי גם הטענה של אי מסירת ההסברים הנדרשים לא הועלתה בשום שלב שהוא על
29 ידי המערער. הדבר לא נזכר על ידו בתגובתו לכתב האישום, עת הוקרא לו, וגם בחקירתו
30 הראשית (ואף בחקירתו הנגדית) לא נשאל ולא השיב על כך דבר. המשמעות היא כי לא
31 הייתה בפני בית המשפט גרסה כלשהי של המערער בעניין זה, והקושי שמעורר הדבר
32 מבחינת המערער הינו ברור.
33
34 **הטענה בדבר אי שמירת השרשרת הראייתית לעניין דגימות השתן**
35
36 29. נטען על ידי המערער כי בחלק מהמקרים נפלו פגמים בשרשרת הראיות מרגע נטילת דגימת
37 השתן באופן שאינו מאפשר לקבוע כי הדגימה שניטלה מהמערער היא גם זו שנבדקה
38 במעבדה לטוקסיקולוגיה (להלן: "המעבדה") בבית החולים שיבא (להלן: "בית החולים").
39

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ת 11-11-17821 ג' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

30. בע"פ 3537/91 עטר נ' מ"י, (פורסם בנבו, 6.1.93) נקבע כי מסקנה ששקיות סם מסוכן שנתפסו על ידי השוטרים הן אלה שהושלכו על ידי הנמלט, צריכה להיות מוכחת מעבר לספק סביר, ובדרגת הסתברות גבוהה.

בע"פ 987/02 מדינת ישראל נ' זביידה, פ"ד נח(4) 880 (2004), נפסק כדלקמן:

"לפי השיטה הנוהגת אצלנו, אין לומר כי פגמים בניהול חקירה – ובכלל זה ליקויים בסימון מוצגים ובתיעוד שרשרת העברתם – בהכרח יורדים לשורש ההליך המשפטי; יש לבחון קבילותה ומשקלה של כל ראיה על-פי מכלול נסיבות העניין, ובייחוד לפי סוג הפגמים, בהתחשב בשאלה אם היה בפגמים כדי לקפח הגנתו של הנאשם".

31. יש לבחון, אפוא, האם נפלו בשרשרת הראיות פגמים כאלה, שיש בהם כדי להטיל ספק סביר בכך, שדגימת בדיקת השתן שהתקבלה ונבדקה במעבדה, היא זו שניטלה מהמערער. נבהיר כי בהתאם לטופס הקיים ואף מההגיון עולה, כי לאחר מתן הדגימה, יש להכניס את כוסית הבדיקה בה ניתנה הדגימה לתוך שקית משטרתית מאובטחת, ובה הדגימה אמורה להישאר עד קבלתה במעבדה בבית החולים.

32. באשר לאירוע מיום _____ ניטלה דגימת השתן בנוכחות רס"ר _____ אשר מילא תע"צ (ת/12) ובה ציין כי השתן ניתן בשעה 16:40 לתוך כוסית בדיקה סטרילית שהוצאה מתוך שקית סגורה. כן ציין כי הדביק על הדגימה מדבקה ובה פרטי המערער והתאריך. רס"ר _____ לא ציין כי הכניס את הדגימה לתוך שקית מאובטחת, ואף לא מספר השקית. חרף זאת הוסיף וכתב באותו מסמך, כי בשעה 17:50 השקית נמסרה סגורה ליעקב יעקב מאת"ן שפלה.

עוד הוגש מזכר של רס"מ _____ מאותו מועד, ובו נכתב כי באותו יום בסמוך לשעה 17:50 קיבל לידיו כוסית שתן ועליה מדבקה עם שם המערער ופרטיו, וכי את הכוסית שמר אצלו בארון, וביום _____ בשעה 7:30 מסר את הכוסית לידי הבוחן _____ לא נזכרה כל שקית במזכר זה.

בת/12 כתב רס"מ _____ כי ביום _____ בשעה 07:30 קיבל "את השקית הנ"ל" כשהיא סגורה ובתוכה כוסית השתן סגורה, וכי את השקית שמר בארון שהוא מקום סגור ונעול ולאיש אין גישה לתוכנו. כן נכתב שם כי ביום _____ נמסרה השקית סגורה ליוני הרוש מיחידת את"ן לצורך העברה לבית החולים.

בתעודת עובד ציבור של _____ מבית החולים שיבא מיום 7 (ת/5) נכתב כי קיבל מבחנה ועליה מדבקה עם פרטי המערער שהגיעה בשקית משטרתית אטומה וציין את מספרה.

מהאמור לעיל עולה כי אין מנוס אלא לקבוע כי נפלו פגמים מהותיים בשרשרת שמירת הכוסית ובה דגימת השתן שניטלה מהמערער.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

נ' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

עפ"ת 11-11-7821

1 רס"מ לא מציין כי הכניס את כוסית הבדיקה לשקית אטומה, אף כי מציין שמסר
2 שקית סגורה לי
3 רס"מ אינו מציין כי קיבל שקית לידי אלא רק כוסית שתן עם מדבקה. כמו כן, מציין
4 הוא שמסר את הכוסית אצלו בארון, מבלי לציין את פרטי האבטחה של הארון, עד שמסר
5 את הכוסית למחרת בבוקר (שוב, ללא אזכור כל שקית) לרס"מ
6 רס"מ כתב כי קיבל שקית סגורה אותה שמר בארון נעול ומאובטח עד להעברתה לבית
7 החולים.

8
9 איש מאנשי המשטרה לא ציין כי הכניס את כוסית הבדיקה לתוך שקית. מספר השקית לא
10 מצוין בשום מקום, אלא רק בתע"צ של עובד המעבדה לטוקסיקולוגיה, בסוף שרשרת
11 העברת המוצג.

12
13 מכאן עולה כי יש לקבוע שלפחות ממועד נטילת הדגימה ביום אחה"צ ועד למחרת
14 בבוקר (אם לא עד מועד מאוחר יותר) נמצאה כוסית הבדיקה שלא בתוך שקית משטרתית
15 אטומה, ושלא במקום מאובטח. יצוין עוד כי ריכוז תוצרי הלוואי של הסם שנמדד בבדיקה
16 זו (1413), שונה באופן בולט מהריכוזים של תוצרי הסם שנמדדו בשלוש הבדיקות האחרות
17 (3049 – 4748).

18
19 מובן שאין באמור לעיל כדי להצביע על כך שהדגימה הוחלפה בדגימה אחרת, אך עדיין,
20 קיימת אפשרות כי דגימת השתן שניטלה מהמערער אינה דגימת השתן שהגיעה למעבדה
21 לטוקסיקולוגיה בבית החולים, ובכל מקרה, המשיבה לא הצליחה להוכיח מעבר לספק
22 סביר כי מדובר באותה דגימה.

23
24 33. באשר לאירוע מיום _____ לא נטעה טענה לגבי פגם בשרשרת הראיות.

25
26 34. לגבי האירוע מיום _____ נטענה טענה כי השוטר לא מסר לאיש את דגימת
27 השתן ולא ברור כיצד הגיעה לחגי דברת, אשר ציין כי קיבל את הדגימה, אך לא ציין ממי
28 קיבל אותה.

29
30 אכן מדובר בפגם, אך לא כזה המשפיע על המסקנה הסופית שיש להסיק כאן. השוטר חגי
31 טמיר העיד בחקירתו כי שם את השקית בארון מאובטח וכי לו ולשני שוטרים אחרים יש
32 גישה לארון. כיוון שלא רשם כי הוא זה שמסר את הדגימה לו, הוא מניח כי אחד
33 השוטרים האחרים מסר את הדגימה.

34 מכל מקום, העובדה כי הדגימה נמצאה משך כל העת בשקית מאובטחת שמספרה צוין הן
35 בתע"צ של המשטרה והן בתע"צ של עובד המעבדה, מאיין את החשש כי ניתן היה להחליף
36 את הדגימה בדגימה אחרת, ולכן המסקנה היא כי הדגימה שניטלה מהמערער היא גם זו
37 שנמסרה לבדיקה ונבדקה במעבדה בבית החולים.

38

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

נ' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

עפ"ת 11-11-17821

35. לגבי האירוע מיום נטען כי השוטרים העידו שהדגימה הוכנסה לשקית מאובטחת, אך תעודת עובד הציבור של עובד המעבדה בבית החולים אינה מזכירה עובדה זו, ולכן יש להסיק כי הדגימה לא הובאה בתוך שקית.
- התיאור העובדתי הנ"ל אכן מדויק, אך אין בו כדי להביא למסקנה כי פגם זה הינו פגם מהותי בשרשרת הראיות. בתעודת עובד הציבור של עובד המעבדה, שהינה טופס סטנדרטי, יש שורה בה יש לציין את סוג המבחנה שהובאה לבדיקה, אך אין מקום מיוחד לציין את האריזה בה הובאה הדגימה. במקרים אחרים, ציינו נותני תעודות עובד הציבור את עובדת הגעתה של כוסית הבדיקה בשקית אטומה תוך ציון מספר השקית, במקום המיועד ל"הערות".
- נוכח כך, ונוכח העובדה כי בכל שרשרת העברת כוסית הבדיקה בתוך המשטרה צוין כי הועברה בשקית אטומה, קיימת סבירות גבוהה לכך כי אי ציון הגעתה בשקית אטומה למעבדה בבית החולים נובע מכך שלא היה מקום ספציפי לציין זאת בתעודה, וכי כוסית הבדיקה אכן הגיעה בשקית משטרתית אטומה.
- ראוי, אגב, לתקן עניין זה בטופס תעודת עובד הציבור האמור, אם לא תוקן עד עתה.
36. לסיכום פרק זה, בפגם המהותי בשרשרת הראיות לגבי דגימת השתן מיום 7, יש כדי להביא למסקנה כי לא היה מקום לראות באותה דגימה ככזו שהוכח מעבר לספק סביר כי נלקחה מהמערער, ולפיכך גם תוצאות חוות הדעת לגביה אינן קבילות לגבי המערער, ויש לזכותו מהעבירה שיוחסה לו ואשר נטען כי נעברה על ידו באותו מועד.
- הטענה בדבר הצורך בקיום מחשבה פלילית**
37. המערער טען כי עבירה של נהיגה בשכרות היא עבירה המחייבת מחשבה פלילית, וכי אין מדובר בעבירה של אחריות קפידה.
38. סבורני כי העבירות שיוחסו לנאשם מכוח סעיף 62(3) לפקודת התעבורה בשילוב עם סעיף 64ב(2) לפקודה (הגדרת "שיכור") הינן מסוג של אחריות קפידה, שהרי כל שנדרש להוכחת אחריותו של המערער הוא כי יימצא נוהג שעה שבגופו מצוי סם מסוכן או תוצרי חילוף של סם מסוכן, לפי בדיקת מעבדה אובייקטיבית.
39. עם זאת, אין צורך לקבוע מסמרות בעניין זה, שהרי גם אם נדרשת מחשבה פלילית ומודעות של המערער לכך שהוא נוהג כאשר בגופו תוצרי חילוף סמים, אין כל מניעה לקבוע כי כך הדבר בענייננו. ד"ר גופר קבע כי בסבירות גבוהה המבקש היה בתקופה הרלבנטית משתמש כרוני בסמים, וככזה, ברי כי ידוע לו שתוצרי הסם מצויים בגופו. גם באפשרות הפחות סבירה לפיה צרך המערער כמות גדולה מאד של סמים זמן קצר לפני כל אחד מהמועדים בהם נתפס, ברי כי היה מודע לכך. עדותו של ד"ר בעניינים אלה מצביעה גם על כך כי טענות המערער לפיהן הוא מעשן ג'וינט אחד מפעם לפעם בהפרשים של שבוע – שבועיים, אינן נכונות כלל ועיקר, ומכאן כי נאמרו דווקא כדי להסתיר את מודעותו האמורה לעיל.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ת 11-11-17821 נ' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

גזר הדין

40. הלכה היא כי בכל הקשור לנהיגה בשכרות, בין אם עקב שתיית אלכוהול, ובין אם עקב שימוש בסמים, יש לנהוג במדיניות ענישה מרתיעה, כפי שנקבע ב ברע"פ 6439/06 קריטי נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 19.10.06):

"נהיגה במצב של שכרות מסכנת את חייהם של הנוהגים בכביש והיא מהווה גורם מרכזי למספרן הרב של תאונות הדרכים. על-כן, יש לנקוט במדיניות ענישה מרתיעה ולהעניש בחומרה נהגים הנתפסים כאשר הם נוהגים בשכרות".

וברע"פ 8135/07 גורן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 11.2.09) נקבע כך:

"לא יתכן חולק כי השכרות היא אחת מאמנות כל חטאת בתחום התעבורה. הנוהג שיכור מסכן לא רק את עצמו, אלא את כל סביבתו בכביש ואף הולכי רגל, ואין צורך להכביר מלים על כך. תופס הגה והוא שיכור - הוא כמכונת מוות נעה".

41. בענייננו, נתפס המערער כשהוא נוהג בשכרות (עקב נטילת סמים מסוכנים), מספר פעמים תוך פרק זמן קצר. על הסיכון הנשקף בכך לעוברי הדרך אין צורך להרחיב את הדיבור. שירות המבחן לא בא בהמלצה בעניינו של המערער, שכן לפי התסקיר הערכתו הייתה כי לא פחת הסיכון מהתנהגות בעייתית חוזרת. גליון הרשעותיו הקודמות של המערער עשיר ביותר, כשחלק מרכזי בו תופסות עבירות הסמים, לרבות כאלה שנעברו לאחר מועד העבירות נשוא כתבי האישום שנדונו בבית המשפט לתעבורה. גם בתחום התעבורתי צבר המערער עבירות לא מעטות.

42. כיוון שכך, אין פלא שבית המשפט קמא התלבט אם לא להטיל על המערער עונש מאסר בפועל, ואך בשל ריחוק המועד שבו נעברו העבירות, החליט שלא לעשות כן ולהסתפק חלף זאת, בהחמרת רכיבי הענישה האחרים.

אין לומר כי העונשים שהוטלו על המערער הינם עונשים חריגים בהתחשב בכל האמור לעיל, והם סבירים ביותר.

43. עם זאת, ונוכח ביטול ההרשעה בעבירה נשוא אישום אחד מבין ארבעת האישומים, יש להקל בעונשו של המערער באשר לעונשים שנגזרו עליו ברכיבי הפסילה והקנס, והדבר ייעשה במקרה זה באופן פרופורציונלי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

נ' מ.י. לשכת תביעות תעבורה שפלה

עפ"ת 11-11-17821

עונש הפסילה יועמד, אפוא, על 54 חודשים, והקנס יופחת ל-7,500 ₪, או 75 ימי מאסר תמורתו.

סיכום

44. עיקר ערעורו של המערער נדחה, אפוא.

45. הערעור באשר להכרעת הדין מתקבל רק לגבי ההרשעה בעבירה של נהיגה בשכרות נשוא האישום הראשון בתיק פל 233/08, והרשעה זו מבוטלת.

46. הערעור על גזר הדין מתקבל, באופן חלקי, באופן שבמקום 6 שנות פסילה מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה, תהא תקופת הפסילה 54 חודש.

כמו כן, מופחת הקנס שהוטל על המערער ל-7,500 ₪ (במקום 10,000 ₪) או 75 ימי מאסר תמורתו.

אין שינוי ביתר רכיבי והוראות גזר הדין.

ניתן היום, בנוכחות הצדדים.

שופט,

